

INCURSIUNI ÎN EVOLUȚIA CONCEPTULUI EDUCAȚIE ECOLOGICĂ

Buică Florina-Cristina

UPSC „Ion Creangă”

(România)

ORCID: 0009-0006-2270-1539

Adnotare

Acest articol descrie evoluția conceptului, noțiuni adiacente, definițiile date de diverși savanți și importanța educației ecologice. Conținutul prezintă informații referitoare la contribuția cercetătorilor, de-a lungul timpului, adusă educației în folosul naturii, implicit a omenirii și inițiative ale societății în raport cu natura, prin activități responsabile, eficiente și durabile pentru mediu.

Cuvinte-cheie: educație ecologică, educație pentru mediu, educație sustenabilă, eco educație, educație durabilă.

Adnotare

This article describes the evolution of the concept, adjacent notions, definitions given by various scholars and the importance of environmental education. The content presents information regarding the contribution of researchers, over time, to education for the benefit of nature, implicitly of humanity, and society's initiatives in relation to nature, through responsible, efficient and sustainable activities for the environment.

Keywords: ecological education, environmental education, sustainable education, eco education, lasting education.

Având ca obiectiv atingerea dezvoltării durabile, educația ecologică, necesită înțelegerea profundă cu privire la mediu și problemele globale, prin responsabilizarea membrilor societății.

Referitor la expuneri asupra termenului, Disinger J. (1983) afirma că această noțiune a fost utilizată pentru prima dată la Paris, 1948, în cadrul unei reuniuni a IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources). În 1960, în SUA, pentru educația privind mediul, se utiliza expresia „environmental education”, folosită mai târziu într-o conferință a Universității Keele Stratfordshire (Marea Britanie, 1965).

Ulterior, educația privind mediul s-a răspândit în țările europene sub diverse denumiri: Științele Naturii, Științe Rurale, Educația pentru conservare, Studii de teren, Geografie, Biologie etc, tematica despre natură însumând observații directe, fără o abordare interdisciplinară.

De-a lungul timpului, observăm evoluția conceptului educație ecologică, prin introducerea obiectivelor care vizează prioritizarea grijii și atitudinii pozitive față de natură, în cadrul politicilor de mediu și a rezoluțiilor adoptate în vederea conservării resurselor naturale.

Comparând perioada anterioară anilor '70, în care educația privind mediul putea fi orientată către înțelegerea și aprecierea interdependenței om- cultură umană - mediul înconjurător, cu cea de după, în care începe să se pună accent pe acțiuni de percepere a problemelor și implicare în rezolvarea lor, observăm orientarea societății către ecologizarea naturii.

După Gh. Toma [10], corespunzător denumirilor care figurează în programele UNESCO, din noile educații face parte și educația relativă la mediu (ecologică).

Astfel, Sorin Cristea [2, pp. 64-66] opina educația ecologică drept „unul dintre primele răspunsuri pedagogice cu privire la problematica lumii contemporane”.

Preocuparea pentru menținerea sănătății mediului este tot mai evidentă în ultimii ani prin educarea și determinarea cetățenilor în vederea conservării diversității biologice, prin dezvoltarea conștiinței de mediu, stimularea motivației și capacității de implicare în soluționarea problemelor apărute.

În România, termenul educație ecologică pătrunde mai târziu, inițial fără precizarea scopului domeniului (Legea nr. 82/20.11.1993, art.6, lit. k), apoi prin argumentarea aprofundată a importanței și necesității educației ecologice, în câteva lucrări pedagogice teoretice [6, p. 35].

Treptat, au început să se consolideze accepțiuni adiacente educației ecologice.

Expresia educația relativă la mediu este folosită de către George Văideanu în lucrarea „Educația la frontiera dintre milenii” (1988), specificând că acoperă mai mult esența noțiunii decât termenul de educație ecologică.

Educația pentru dezvoltare durabilă implică cunoștințe, aptitudini, atitudini, necesare identificării impactului antropic asupra mediului în vederea preîntâmpinării, minimalizării acestora.

După Ala Donica [3], obiectivele necesare vieții sustenabile cuprind, printre altele: educarea unor atitudini corecte față de producție și consum sustenabil; cunoașterea acțiunilor cu impact în rezolvarea problemelor de mediu; identificarea acțiunilor de minimalizare a deșeurilor și reciclarea lor.

În opinia savanților I. Cerghit, M. Momanu, I. Dediu, C. Andon, eco educația apare ca urmare a înțelegerii conținutului, obiectivelor, scopului și rolului educației ecologice și îmbunătățirii atitudinii față de mediul ambiant [apud, 7, p. 51].

Educația sustenabilă este expresia necesității educației în soluționarea problemelor climatice și de mediu, în vederea deprinderii populației spre adoptare de obiceiuri sustenabile, compatibile vieții cotidiene.

Observăm astfel, punctul comun al acestor denumiri, acela de menținere a relației om-natură în limite normale coexistenței acestora.

Prin complexitatea și relevanța ei asupra desăvârșirii personalității omului, în raport cu natura, educația ecologică a constituit temă de cercetare pentru diverși savanți, începând cu înaintașii: Ușinski, L.N.Tolstoi, J.J.Rousseau, I.H.Pestalozzi, Fr. Froebel (1788-1869) și continuând cu aportul generațiilor următoare: I. Gabiev, S. Jurat (1992), I. Bumbu, M.Mîțu, D. Roșcovan (1993), G. Chirică, C. Andon, I. Dediu, V. Cecoi, E. Morei, I. Ganea, E. Popov, S. Leșenco, R. Cucereanu (1994), L. Gordea, E. Haheu (1998), E. Buzinschi (2002), L. Ursu, T. Rusuleac, S. Gînju (prezent) [4, p. 15].

Recunoașterea mondială a importanței educației ecologice prin „formarea de cetățeni conștienți și informați cu privire la mediul lor biofizic și problemele asociate acestuia, motivați să lucreze în rezolvarea lor” (W. B. Stapp et. all, 1969) a generat o serie de accepțiuni teoretice: „proces prin care sunt definite valori și clarificate concepte, incluzând exersarea luării unei decizii și formarea unui cod propriu de conduită privind calitatea mediului” [9, p. 20]; „proces permanent în care indivizii și colectivitatea devin conștienți de mediul înconjurător” (UNESCO, 1988); „ajută pe cei care învață să dobândească cunoștințe legate de mediu, să-ți formeze priceperi...să lucreze individual sau colectiv cu scopul de a atinge sau a menține un echilibru dinamic între calitatea vieții și calitatea mediului” [apud, 12, p. 31]; „formarea și

cultivarea capacității de rezolvare a problemelor care au înregistrat numeroase efecte negative la nivelul naturii și existenței umane” [apud, 11, p.10]; „dezvoltarea conștiinței ecologice, a simțului responsabilității, a solidarității dintre indivizi pentru pastrarea și ameliorarea mediului” [apud, ibidem, p. 18]; „activitatea de formare-dezvoltare a personalității în vederea reglementării raporturilor cu mediul, prin valorificarea cunoștințelor în sens inter, pluri și transdisciplinar (ibidem, 2, p. 64); „procesul de recunoaștere a valorilor și de înțelegere a conceptelor în aspectul formării și dezvoltării deprinderilor și atitudinilor necesare pentru înțelegerea corectă și aprecierea interdependenței dintre om, cultură și factorii mediului natural” [ibidem, p. 7]; „proces aflat la confluența dintre științele umaniste și cele realiste, în care știința se îmbină armonios cu arta, iar noțiunile teoretice sunt zadarnice dacă nu sunt strâns legate de activitățile practice” [ibidem, p. 10]; „vizează asimilarea de cunoștințe, formarea de atitudini și comportamente dezirabile, clarificarea valorilor, precum și un demers practic eficient” [8, p. 5]; „educație prin și pentru valori care poate dobândi forme concrete de realizare, la diferite nivele de școlaritate, livrând conținuturi informaționale, în modalitate transdisciplinară, în context formal sau nonformal” [1, p.7] etc.

Problematika lumii contemporane cu privire la apariția factorilor nocivi asupra mediului necesită conștientizarea și responsabilizarea locuitorilor planetei, în vederea gestionării corecte a consumului de resurse prin reducerea, reutilizarea și reciclarea acestora, îmbunătățind standardele vieții umane, prin dezvoltarea unei gândiri complexe, cu orientare ecologică, protejarea naturii ajungând astfel, parte din educația sănătoasă a omenirii.

Bibliografie

1. CORNIENCO, M., NICOLAIE, C. *Dezvoltarea spiritului ecologic prin activități extracurriculare*, Cartea Vrânceană, Vrancea, 109 p. ISBN 978-606-95212-5-0
2. CRISTEA, S. Educația Ecologică. În: *Didactica Pro*, [online]. Chișinău: Combinatul Poligrafic, 2003, nr. 6 (22), [citată 23.02.2022]. Disponibil: http://www.prodidactica.md/revista/Revista_22.pdf
3. DONICA, A. Educație pentru dezvoltare durabilă a mediului. Curs universitar. Universitatea de Stat ”Ion Creangă” [online]. Chișinău, 2017. 239 p. [citată 20.04.2022]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/p-229-232_0.pdf
4. GÎNJU Stela, TELEMAN Angela. Educație ecologică. Suport de curs. Specialitatea Pedagogie preșcolară, Chișinău, 2014, p. 142. ISBN 978-9975-46-220-4
5. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/50_54_Activitati%20ecoeducationale%20in%20cadrul%20parteneriatului%20familie-scoala.pdf
6. OLLERER, Kinga. Educația ecologică - între necesitate și oportunitate. În: *Calitatea vieții XXIII*, nr. 1, [online], 2012. 44 p., [citată 19.04.2022]. Disponibil: <https://www.revistacalitateavietii.ro/2012/CV-1-2012/02.pdf>
7. SARANCIUC-GORDEA, Liliana, Educația Ecologică. În: *Didactica Pro*, [online]. Chișinău: Combinatul Poligrafic, 2003, nr. 3 (79), [citată 26.04.2022]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/50_54_Activitati%20ecoeducationale%20in%20cadrul%20parteneriatului%20familie-scoala.pdf
8. STĂNULESCU, M. Educația ecologică și de protecție a mediului: Smart Academic, Bacău, 2019, p. 72. ISBN 978-606-8947-97-6
9. STUGREN, B., Probleme moderne de ecologie. București: Editura Științifică de ecologie, 1982. 286 p.
10. TĂLAU, A.-M. Educația ecologică, educație pentru viitor. În: *Grapho*, Bacău, 2018. 16 p. ISBN 978-606-670-692-6
11. TELEMAN, A., GÎNJU S. *Educația ecologică*. Chișinău: UPS I. Creangă, 2014. 96 p. ISBN 978-9975-46-221-1

12. URSU, L., SARACIUC-GORDEA L., GÎNJU S., RUSULEAC T. Sinteze EcoEducaționale. Retrospectivă, actualitate și perspectivă a Educației Ecologice, [online]. Chișinău, 2010, p. 212, 1994, [citată 26.04.2022]. Disponibil: <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/142/Ursu%2C%20Ludmila%20-%20Sinteze%20Ecoeducationale.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

CZU: 37.013

ASPECTE CONCEPTUALE ALE EVALUĂRII PROIECTELOR EDUCAȚIONALE

Bulat Violeta
UPS „Ion Creangă”
(Republica Moldova)
ORCID: 0000-0002-6261-445X

Adnotare

În cadrul proiectului educațional evaluarea este un act care se integrează organic în procesul de învățare, creând relații interactive și circulare. Proiectele educaționale, în marea lor majoritate, pun accent pe dezvoltarea învățării creative, menite să formeze oameni inovatori și conștienți de propriile capacități, facilitând învățarea și promovând evaluarea participativă. Rolul evaluării pe durata implementării proiectului este unul crucial, toți participanții fiind interesați de calitatea procesului și a rezultatelor. Rapoartele de evaluare privind proiectele educaționale reprezintă instrumente funcționale pentru echipa de implementare, finanțatori și beneficiarii direcți, pe de o parte, dar și pentru întreaga comunitate educațională, inclusiv pentru factorii de decizie, pe de altă parte.

Cuvintele-cheie: proiect educațional, evaluare, evaluator, raport de evaluare.

Abstract

Within the educational project, assessment is an act that is organically integrated into the learning process, creating interactive and circular relationships. Most of educational projects emphasise the development of creative learning, aimed at developing innovative and self-aware people, facilitating learning and promoting participatory assessment. The role of evaluation during project implementation is crucial, with all participants having a stake in the quality of the process and outcomes. Evaluation reports on education projects are functional tools for the implementation team, development partners and direct beneficiaries on the one hand, but also for the whole education community, including decision-makers, on the other.

Keywords: educational project, evaluation, evaluator, evaluation report.

Conform recomandărilor Comisiei Europene, competențele reprezintă un factor important al competitivității și al dezvoltării personale. Datorită transformărilor economice rapide, toate țările Uniunii Europene derulează reforme pentru a îmbunătăți capacitatea sistemelor de învățământ. Aceste reforme oferă o educație de calitate și asigură un acces liber la aceasta. În acest sens, Comisia Europeană oferă asistență țărilor membre și celor partenere prin expertiză, programe educaționale implementate, schimb de practici relevante și suport permanent în procesul de adaptare a legislațiilor naționale la noile condiții socio-economice.

În acest context, Republica Moldova ca și celelalte țări care implementează proiecte educaționale orientate spre consolidarea capacității sistemului educațional ajunge la etapa de evaluare a rezultatelor obținute prin intermediul finanțărilor externe și/sau interne.

În articolul 4 din Codul educației al Republicii Moldova, se menționează că educația este o prioritate națională și factor primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe